ALEJ ELIŠKY KRÁSNOHORSKÉ

2.FÁZE

NÁVRHOVÁ ČÁST

2 fáze studie úpravy ulice Elišky Krásnohorské vychází z předchozího průzkumu místa a rozhovorů vedených s místními aktéry a obyvateli sídliště Skřivánek. Výstupy sloužily k sestavení zadání pro 2. fázi která bude prezentována veřejnosti a z jejíchž podnětů a připomínek vznikne finální podoba návrhu. Projednání druhé fáze proběhne dne 9.6.2022. Místo a čas budou specifikovány na stránkách socionauti.org.

Koncept

Hlavní ideou návrhu bylo zachovat specifický charakter místa tvořený vzrostlými stromy s bohatým podrostem na svazích úvozové cesty. Citlivým způsobem vyzdvihnout hlavní hodnoty místa, podpořit jeho potenciál a v co největší míře eliminovat zjištěné problémy jako je bariérovost území, nedostatečná vybavenost nebo absence mobiliáře.

Charakter úvozové cesty "zanořené" pod úroveň sídliště, díky čemuž se může nerušeně a bezkolizně vinout územím, je podtržen navrženou nití. Ta doprovází návštěvníka prostoru v celé délce aleje. Její podoba je velmi proměnlivá - chvilku se propisuje do pochozí plochy, chvilku probíhá po hraně zídky a upozorňuje na možnost posezení, zabíhá do odpočívadel nebo se zašmodrchává v uzlíky aktivit na hlavních dopravních spojnicích nebo místech určených pro dětské hry.

Pro zajištění charakteru místa bude klíčová volba použitých materiálů. Návrh předpokládá obnovu pochozích ploch pomocí drenážního betonu. Jedná se o materiál s definovanou mezerovitostí, který jde použít jako pojezdový či pochozí. Velkou výhodou tohoto materiálu je, že umožňuje vsakování srážkových vod do spodních vrstev v místě svého dopadu. Zároveň je u něj možné uvažovat i v barevných variantách. Dalším klíčovým vizuálním prvkem jsou opěrné zídky tvořené stávajícími betonovými prefabrikáty s zdrsněným povrchem. Tento až rustikální dojem je z našeho hlediska nutno zachovat. V místech kde dojde k jejich renovaci bude využito prvků rovnocenného vzhledu. Obdobným způsobem budou řešeny též rampy a schodiště. Vždy tak, aby co nejvíce splynuly se svým okolím. Posledním neméně důležitým výrazovým prvkem jsou podrosty stromů. Ty budou voleny tak, aby zajistily celoroční působnost a tedy v území vždy něco kvetlo. Porosty budou spíše střídmé, zajišťující přehlednost území a zároveň nabízející potravu a úkryty pro drobné živočichy a ptactvo.

Návrh zároveň klade velký důraz na bezbariérovost území. Z tohoto důvodu předpokládá mimo jiné realizaci pěší lávky v linii propojení ulice Hollarova/zastávky MHD (Stříbrnické nivy) a Polikliniky Skřivánek. Její vizuálně subtilní konstrukce se nenápadně protáhne územím a nikterak nenaruší poklidnou atmosféru místa. Lávku doplní realizace a revitalizaci ramp umožňujících plynulé propojení promenády v aleji se svým okolím. Pozice ramp je dána jednak místními danostmi (modelace terénu a poloha hodnotných stromů) a zároveň preferovanými dopravními tahy.

Veškerý navržený program je striktně podřízen hodnotným stromům, tak aby nedocházelo k jejich další degradaci. Trasa zídky bude na několika místech od stromů ustupovat a stromy tak získají více prostoru pro zakořenění a tedy zvýšení stability, která v ideálním případě prodlouží jejich životnost. Návrh zároveň předpokládá četnou dosadbu stromů, která postupně nahradí dožívající jedince. Výsadba bude probíhat ve třech etapách a to v závislosti na kácení.

Území bude doplněno o zázemí pro konání kulturních a společenských akcí v návaznosti na ulici Veleslavínova / Hoření. V místech, kde se dnes nachází zpevněná plocha, využívána pro aktivity spolku Skřivánci na síti. Zázemí bude tvořeno jednoduchou dřevěnou stavbou obsahující uzamykatelné sociální zařízení, přístup k pitné vodě a elektrické energii. Díky tomu bude možné, v případě konání větších akcí, napojit na technické zařízení například foodtruck a připravovat občerstvení. Mimo konání akcí poslouží zázemí jako altán k rekreaci. Díky tomuto jednoduchému zásahu získá sídliště velmi žádoucí ohnisko aktivit. V návaznosti na tuto plochu budou svahy aleje oživeny herními prvky (lezecká stěna, šplh, skluzavka) čímž dojde k nenápadnému napojení na stávající hřiště na druhé straně aleje.

Celá délka aleje bude doplněna o pohodlné sedací zídky s opěradlem a područkami, zálivy s lavičkami a stoly, drobné vodní prvky - konkrétně dvě pítka (jedno v linii aleje a druhé v návaznosti na plochu pro konání akcí), nové odpadkové koše (směsný a tříděný odpad, koše na psí exkrementy), stojany na kola, adekvátní nasvícení umožňující jak bezpečný pohyb uživatelů tak eliminaci rušení živočichů (včetně podsvícení laviček v zálivech). Vše v co největší míře odolné proti vandalismu a povětrnostním vlivům.

Návrh uvažuje též o přesunu kontejnerového stání na popelnice v severní části a tím vyloučení vjezdu popelářského vozu do prostoru aleje. Díky tomuto kroku bude možná instalace sloupků zamezující průjezd alejí mimo vymezená místa a s tím spojené "divoké" parkování v její horní části.

Revitalizace a obnova zeleně

- zachování vzrostlé perspektivní zeleně
- postupná obnova aleje v několika etapách
- doplnění keřů atraktivních květem a plodem – potrava pro živočichy
- revitalizace bylinného patra
- výsadba atraktivních jarních cibulovin
- odstranění provozně nebezpečných stromů
- odstranění keřů vytvářejících vizuální bariéru
- realizace potřebných ošetření u ponechaných stromů
- racionální údržba a management

Vegetace návrh

Bylinné patro

Návrh bylinného patra vychází ze stávajících rostlin v území, kterým dominuje břečťan stálezelený (Hedera helix). Břečťan je v tomto případě velmi vhodný, zejména kvůli své nenáročné údržbě na špatně dostupných svazích. Porost břečťanu bude v místech křížení cest doplněn o květinový detail, který snese stín stromů např. sněženka, ladoňka, konvalinka, kakost, orlíček a další.

Keřové patro

Keřové patro je navrženo s ohledem na podporu biodiverzity a zvýšení atraktivity veřejného prostoru. Druhové složení nových výsadeb vychází z domácích druhů nebo exemplářů, které se na lokalitě nyní vyskytují. Keře jsou navrženy v několika menších skupinách, aby byla zajištěna přehlednost prostoru. Keřové skupiny výrazně zvýší potravinovou nabídku pro živočichy žijící v aleji, konkrétně se jedná o brslen evropský (Euonymus europaeus), pámelník bílý (Symphoricarpos albus), líska obecná (Corylus avellana), mahónie cesmínolistá (Mahonia aquifolium), tis červený (Taxus baccata), bez černý (Sambucus nigra) a další.

Stromové patro

Návrh počítá s ošetřením stávající stromů v aleji, výsadbou nových stromů na místa po neperspektivních nebo odumírajících jedincích. Ty jsou navrženy k odstranění primárně z důvodu nízké provozní bezpečnosti ohrožující zdraví a majetek obyvatel. U stromů, které lze v porostu stabilizovat, budou provedena ošetření za účelem prodloužení jejich životnosti na stanovišti. Káceny budou tedy pouze dřeviny neumožňující bezpečné užívání prostoru. U dřevin ve zhoršeném zdravotním stavu jsou navrženy zásahy jako redukce nebo instalace bezpečnostní vazby. Staré stromy jsou pro kompozici aleje zcela nenahraditelné, a proto je snaha je na místě udržet co nejdéle. Mimo jiné staré stromy poskytují útočiště celé řadě organismů (dutiny používané ptáky ke hnízdění nebo úkrytů drobných savců). Nové výsadby budou tvořit lípy velkolisté (Tilia platyphyllos), které se v aleji nacházejí i nyní.

Obnova aleje je navržena do 3 etap:

I. etapa

V první etapě dojde k výsadbě lip na místa po již dříve odstraněných stromech. V této etapě bude nově vysazeno přibližně 30 ks lip velkolistých. Současně dojde k revitalizaci bylinného patra a k probírkám (dílčímu kácení s konkrétním výběrem slabších jedinců) keřových skupin, včetně dosadby několika menších, druhově pestrých keřových skupin. Tuto etapu je možné realizovat ihned.

II. etapa

V druhé etapě dojde k ošetření stávajících stromů a k odstranění neperspektivních a provozně nebezpečných dřevin. Následně bude vysazeno přibližně 10 ks nových lip velkolistých. Břečťan bude ze kmenů lip pravidelně odstraňován, aby nepřekročil ½ výšky stromu a tedy stromu neškodil.

III. etapa

Ve třetí etapě se přistoupí ke kontrole stávajících dřevin v aleji a jejich následnému ošetření. Neperspektivní a provozně nebezpečné dřeviny budou odstraněny a nahrazeny novými výsadbami lip velkolistých. V této etapě je předběžně navrženo cca 15 ks lip. Břečťan bude nadále ze kmenů lip pravidelně odstraňován, aby nepřekročil ½ výšky stromu.

Ulice Elišky Krásnohorské

Návrh předpokládá obnovu pochozích ploch ulice Elišky Krásnohorské pomocí drenážního betonu. Jedná se o materiál s definovanou mezerovitostí, který jde použít jako pojezdový či pochozí. Velkou výhodou tohoto materiálu je, že umožňuje vsakování srážkových vod do spodních vrstev v místě svého dopadu. V celé délce se počítá s dodatečným odvodněním při zvýšené intenzitě srážek s následným vsakem ve vsakovacích jímkách.

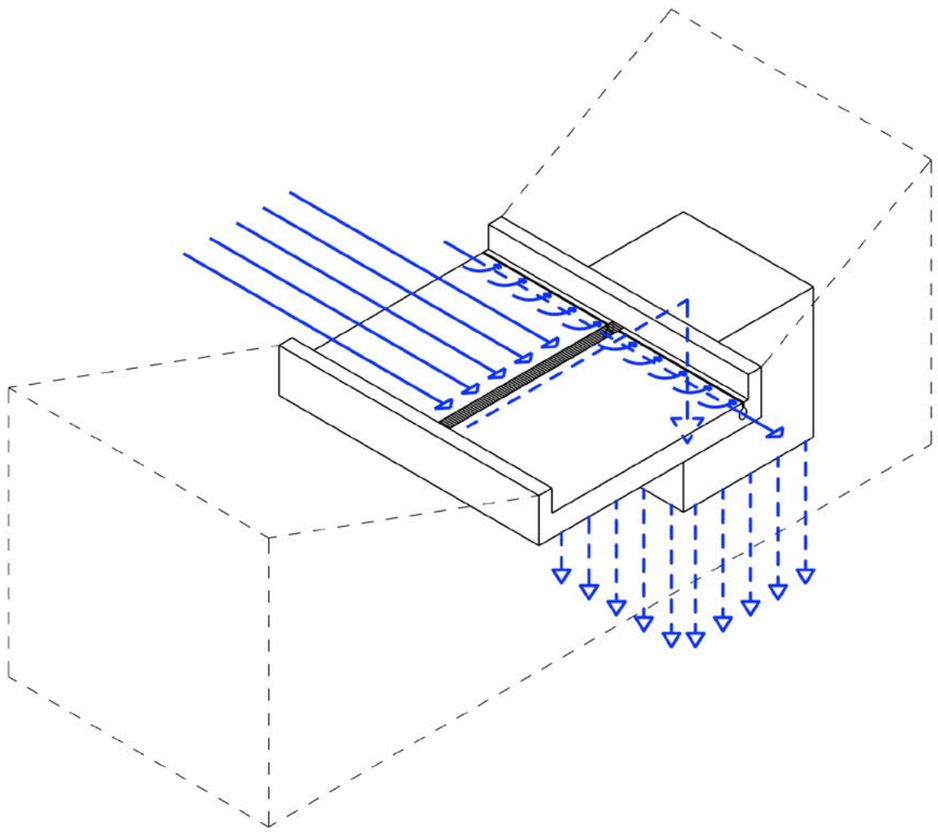

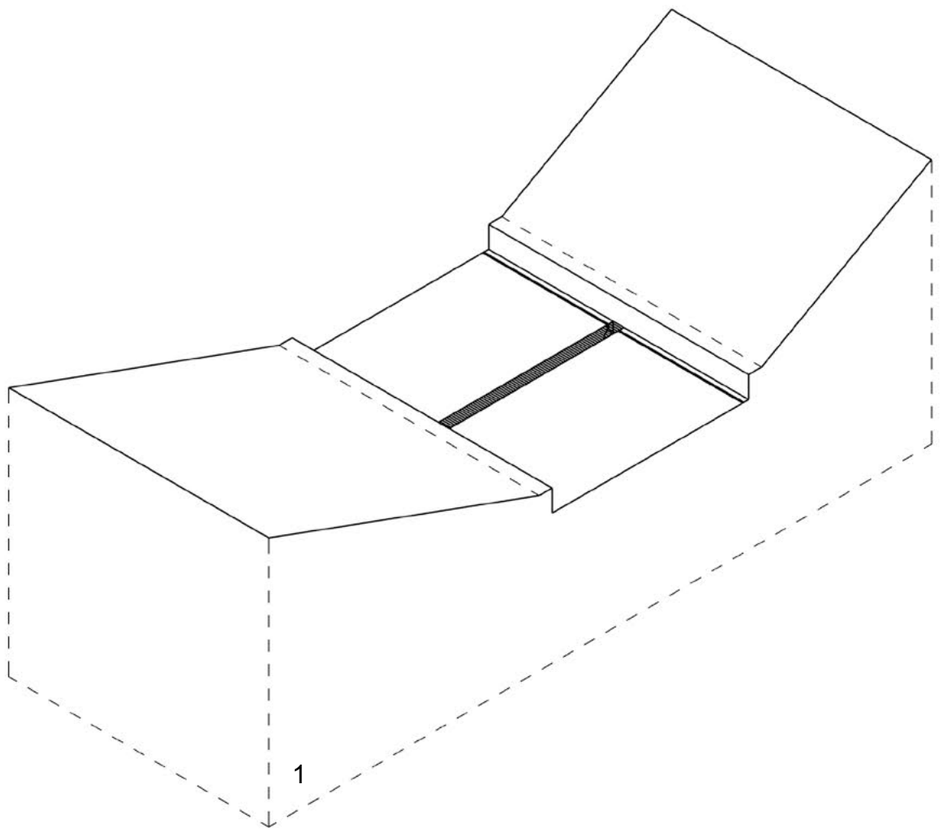

1

Hlavní příčné komunikace

V celé délce aleje dojde k výměně či úpravě příčných komunikací. Počítá se s drobou úpravou jejich umístění, hlavně v případě ramp, které v současném stavu nevyhovují standartům bezbariérového pohybu. Hlavní schodište a rampy mají betonový povrch, který je snadno opravitelný a přes zimu udržovatelný.

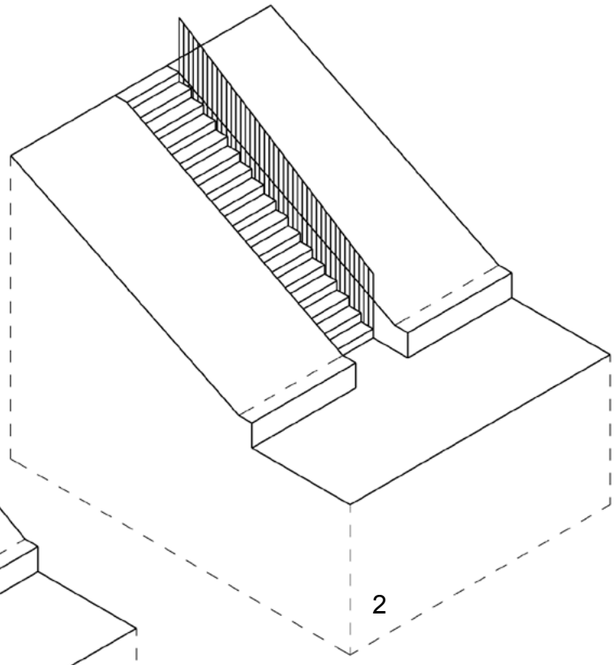

2

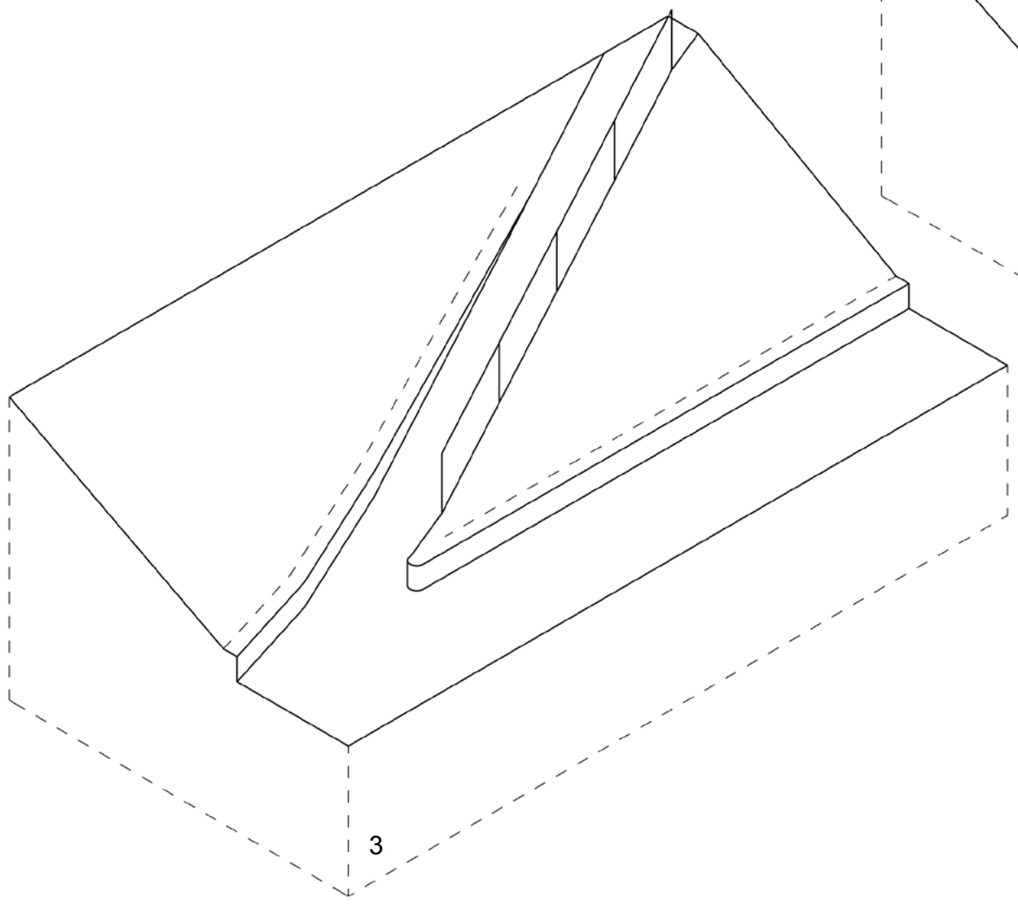

3

Dodatečné komunikace

V aleji přibudou k hlavním komunikačním cestám také dodatečné stezky, které ulehčí lokální a volnočasový pohyb. Cesty vznikají hlavně v místech, kde už nyní jsou vyšlapané zkratky, jedná se tedy o jejich zpřístupnění. Schodnice budou z dřevěných trámů, cesty z mlatu či zpevněné zeminy. Nepočítá se s jejich údržbou v zimě.

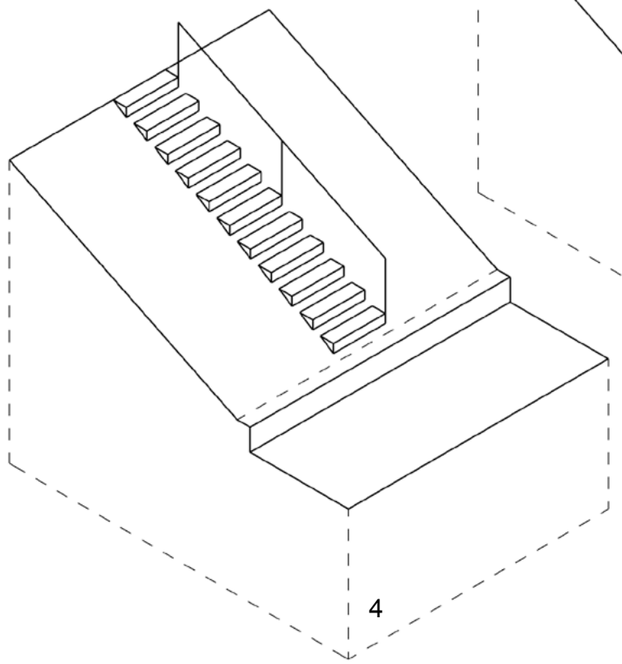

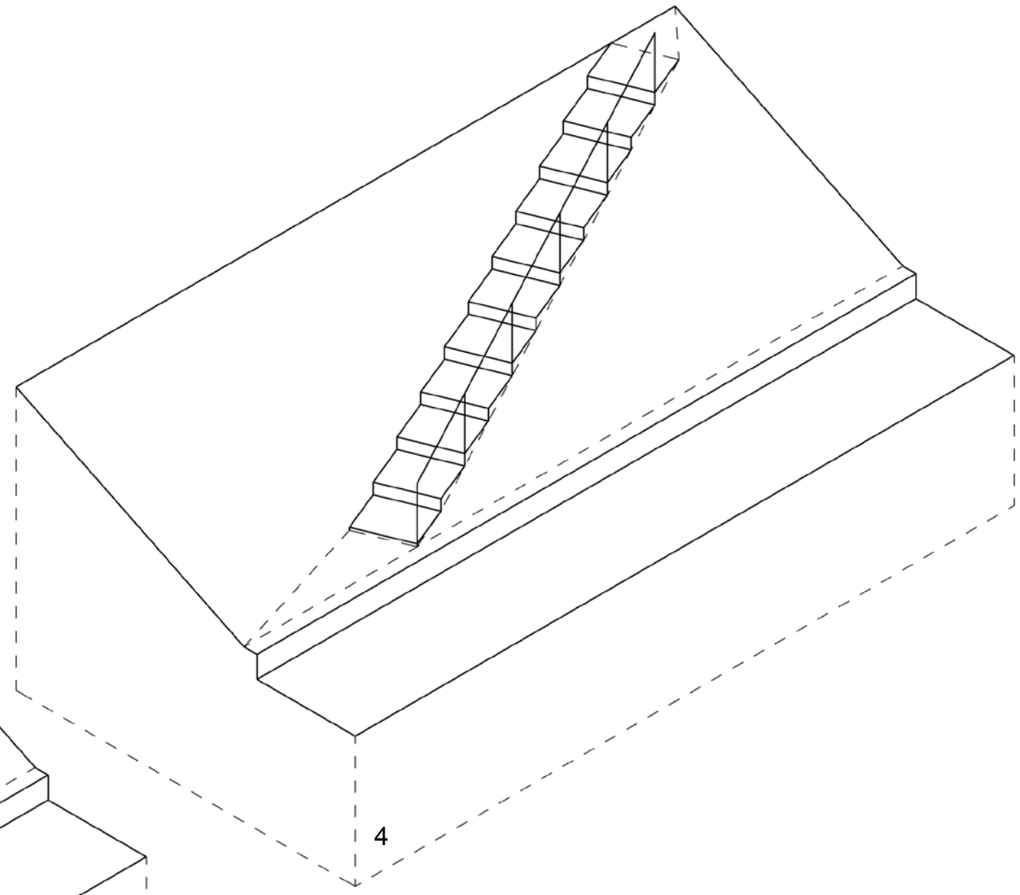

Dodatečné komunikace

V aleji přibudou k hlavním komunikačním cestám také dodatečné stezky, které ulehčí lokální a volnočasový pohyb. Cesty vznikají hlavně v místech, kde už nyní jsou vyšlapané zkratky, jedná se tedy o jejich zpřístupnění. Schodnice budou z dřevěných trámů, cesty z mlatu či zpevněné zeminy. Nepočítá se s jejich údržbou v zimě.

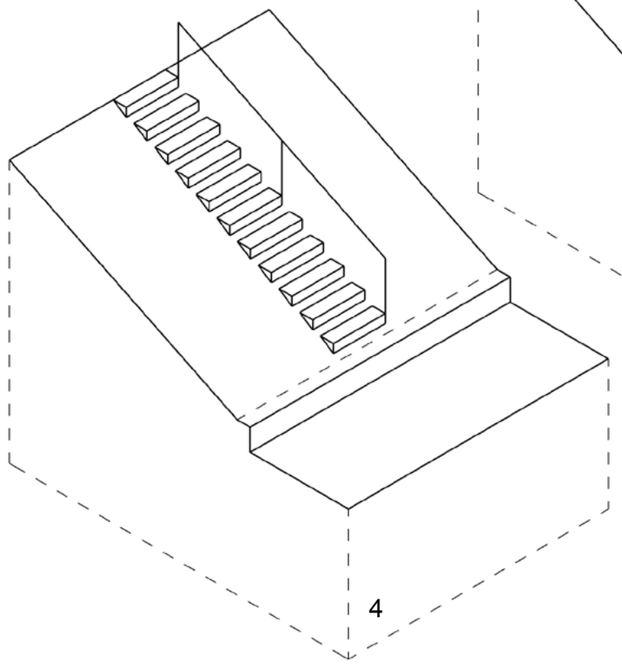

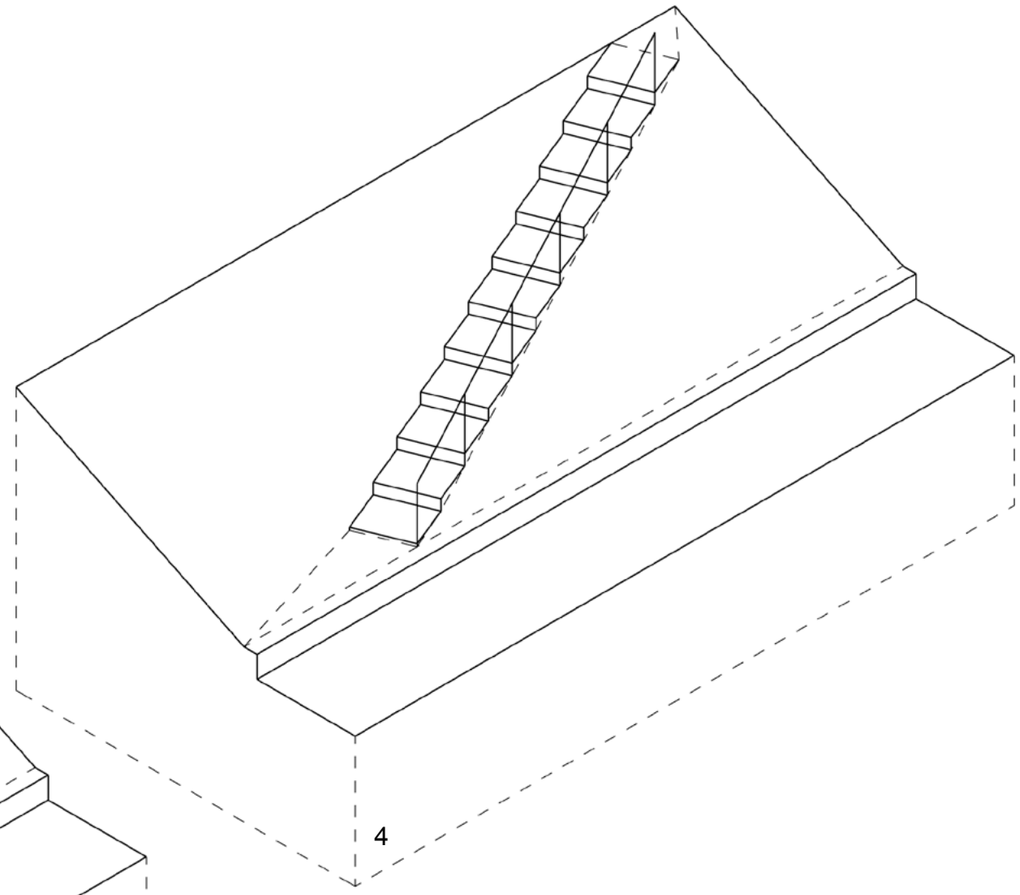

Volný čas

Návrh počítá s přidáním drobných prvků pro kvalitnější trávení volného času. Stávající lavičková hnízda budou nahrazena drobnějším zálivem s jednou lavičkou, počítá se ale s jejich častějším výskitem v délce celé aleje. V místech kde jsou svahy více exponované či jinak navazují na přidružený veřejný prostor jsou navrženy dřevěné lavice sloužící k lepšímu propojení a zobytnění aleje. Převýšení svahu může také sloužit jako herní prvek s klouzačkou a opičí dráhou.

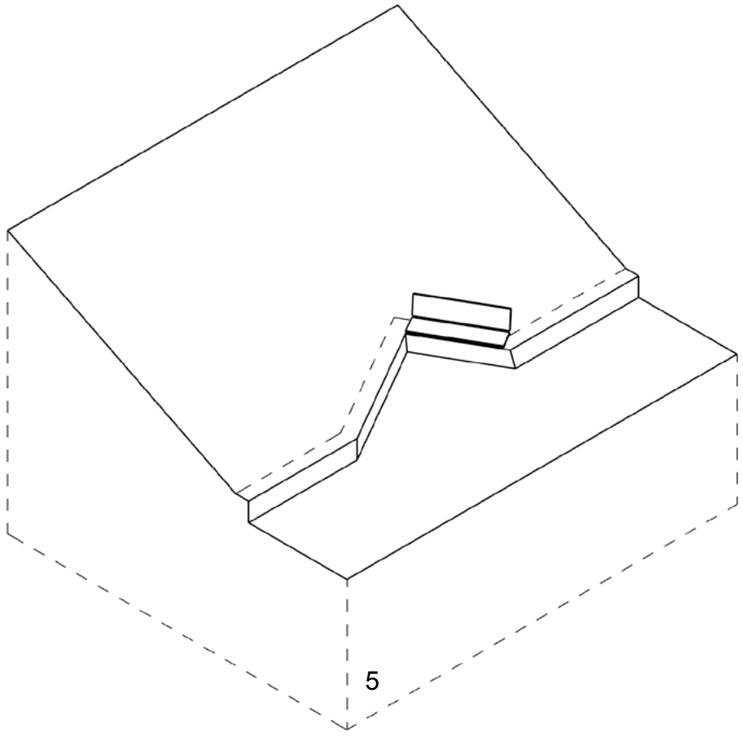

5

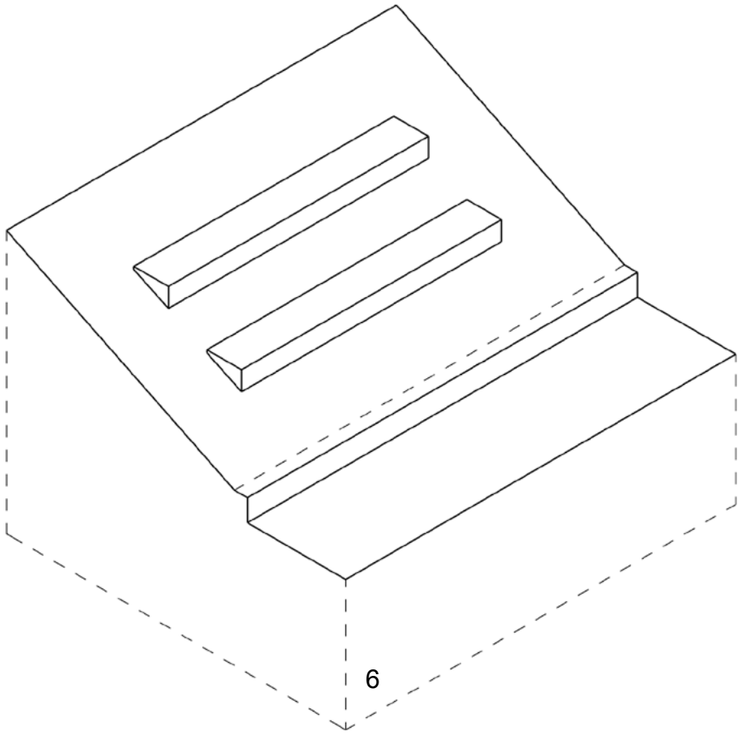

6

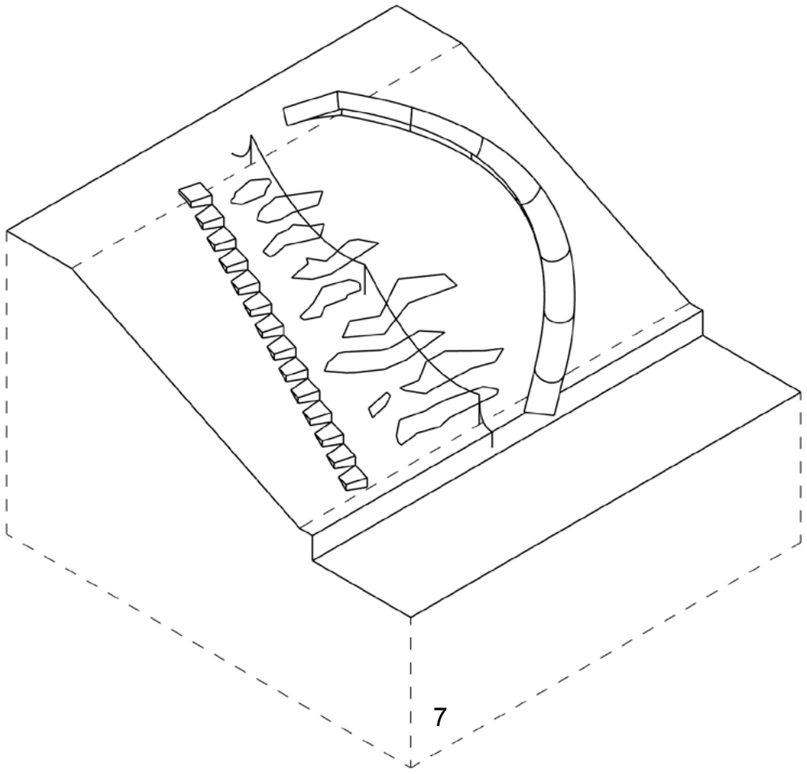

7

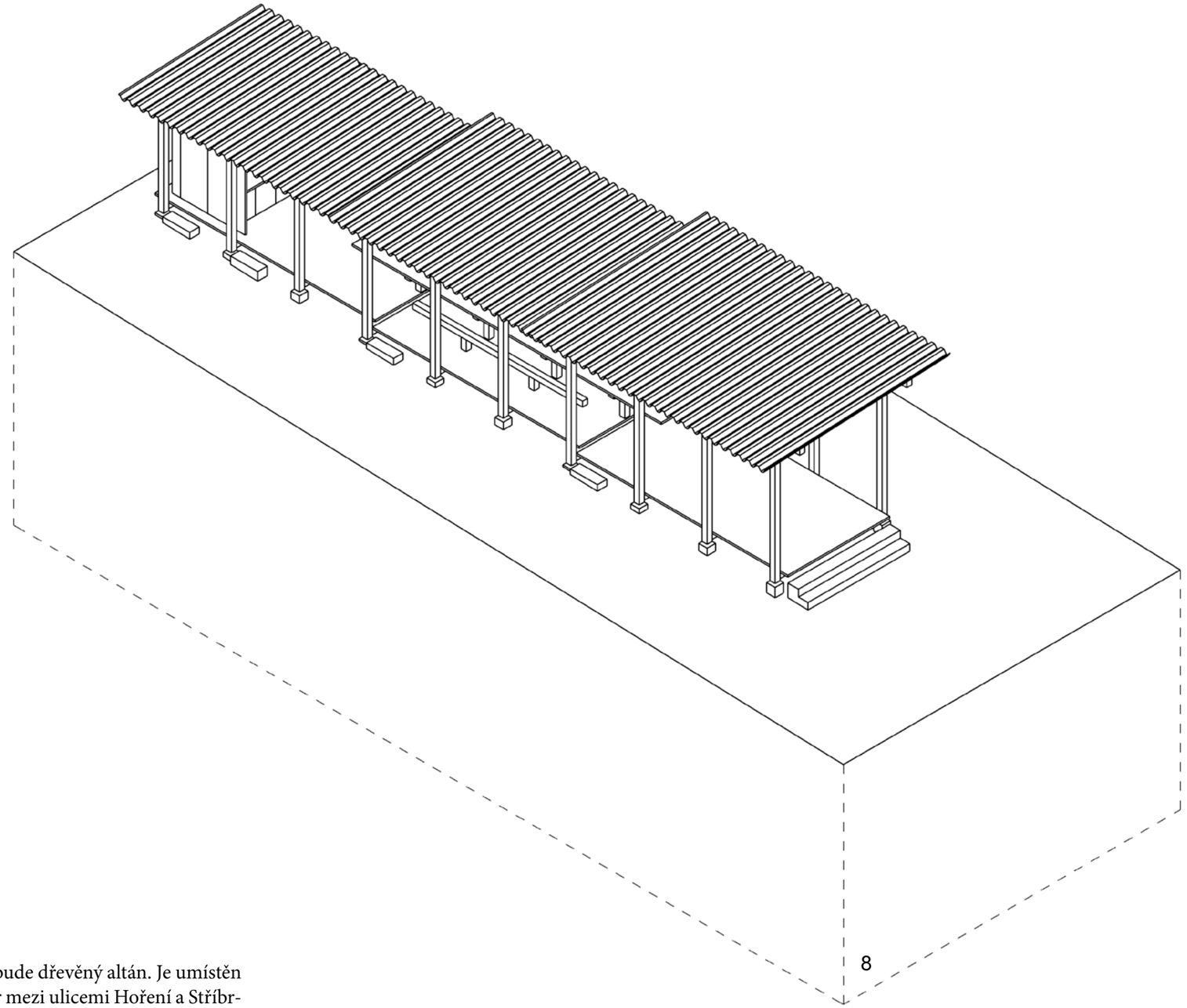

Altán

Součástí vybavenosti aleje a celého sídlište bude dřevěný altán. Je umístěn přímo a hranu mezi alej a volný předprostor mezi ulicemi Hoření a Stříbrnické Nivy. Jedná se o podlouhlou dřevěnou stavbu z jednoduché dřevěné rámové konstrukce. Stavba je orientovaná ve směru aleje.

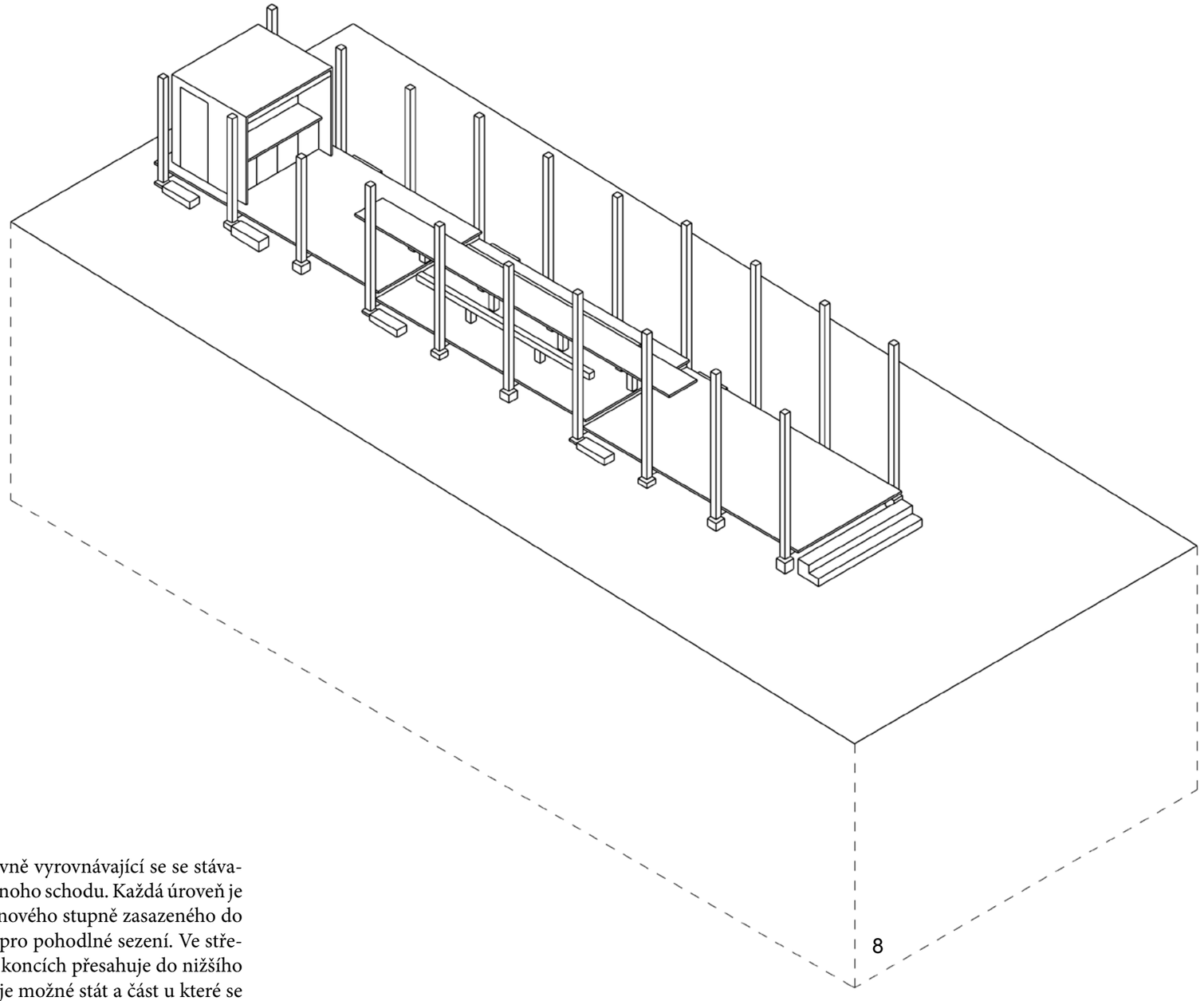

Altán

Podlaha altánu je dělena na tři výškové úrovně vyrovnávající se se stávajícím terénem. Rozdíl tvoří zhruba výšku jednoho schodu. Každá úroveň je v nejnižším místě přístupná z jednoho betonového stupně zasazeného do terénu, okraj podlahy je tak v ideální výšce pro pohodlné sezení. Ve středu altánu je umístěn stůl s lavicemi. Stůl na koncích přesahuje do nižšího a vyššího segmentu, vzniká tak část u které je možné stát a část u které se sedí na podlaze (aktivity s menšími dětmi). Součástí altánu je uzamykatelné zázemí s letní kuchyní, skladem a WC, využitelné pro komunitní akce. Altán je napojen na stávající kanalizační, elektrickou a vodovodní síť. Součástí altánu je veřejné pítko umístěné mimo uzamykatelný prostor.

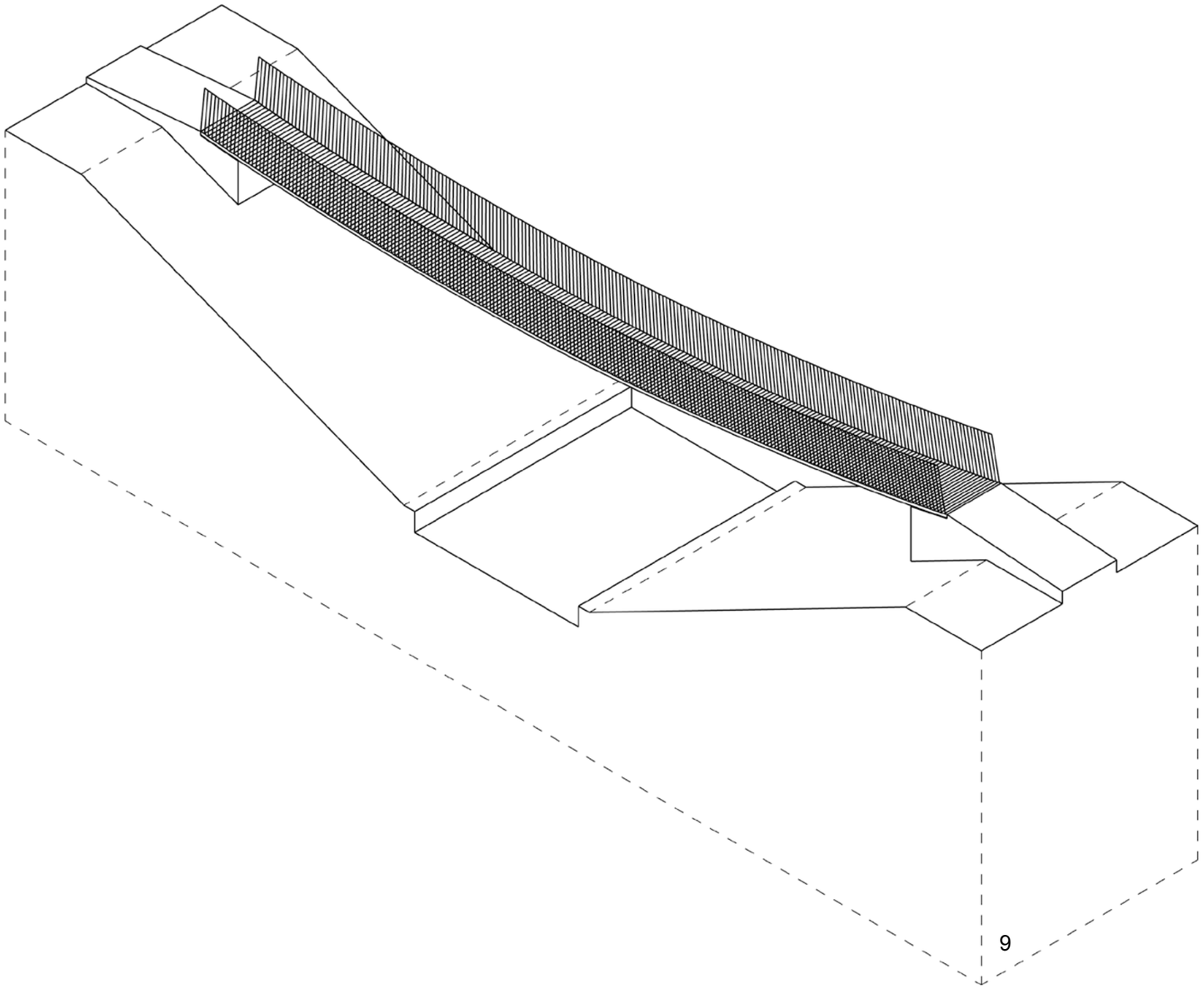

Lávka

Pro lepší prostupnost je na spojnici ulic Hollarova a SNP navržena pěší lávka. Jedná se o lehkou ocelovou konstrukci zavešenou z betonových základů kotvených do svahu. Pochozí plochu tvoří dubové trámky, zábradlí tvoří ocelové tyče. Celá konstrukce je maximálně subtilní a transparentní aby netvořila v aleji vizuální bariéru.

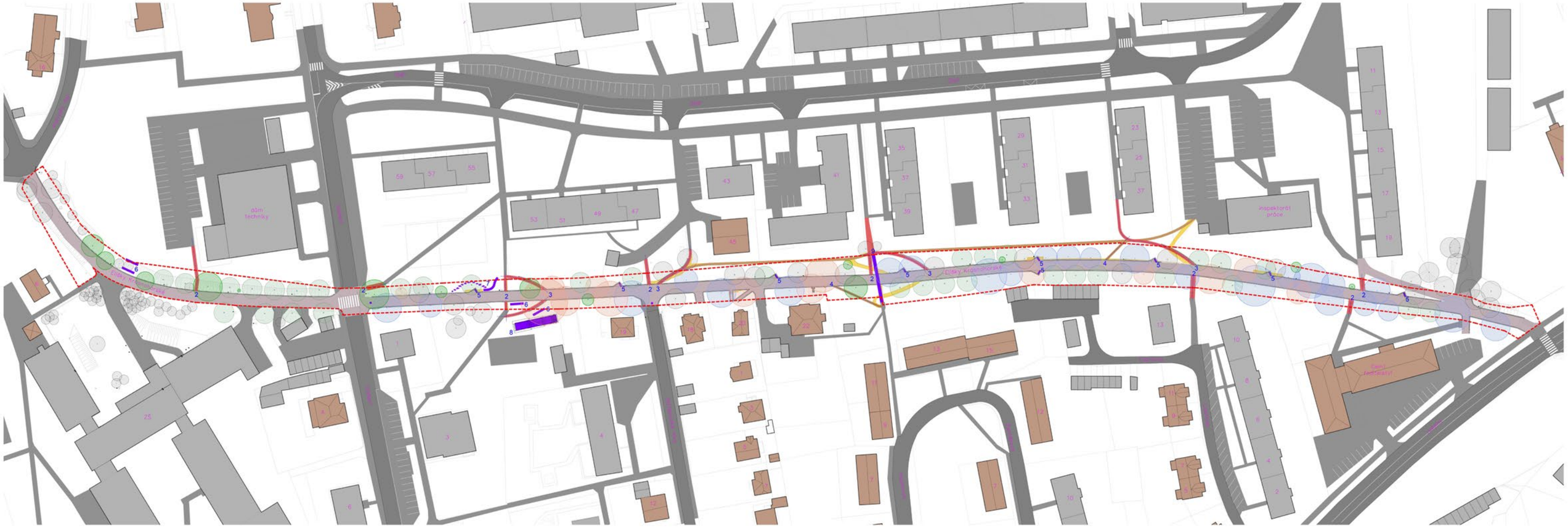

LEGENDA STROMOVÉHO PATRA

stávající prespektivní dřeviny

odstraněné dřeviny II. fáze

odstraněné dřeviny III. fáze

Nová výsadba lípy velkolisté (*Tilia platyphyllos*)

Ostatní dřeviny

LEGEDA PRVKŮ:

1 - alej
2 - schody betonové
3 - rampy
4 - schody terénní
5 - záliv
6 - lavice dřevěná
7 - herní prvky
8 - altán
9 - lávka

LEGEDA :

řešené území
bourané konstrukce
nové konstrukce
budovy šikmá střecha
budovy plochá střecha

0 10 20 30 40 50

N

pohled od mateřské školy skrz altán na alej

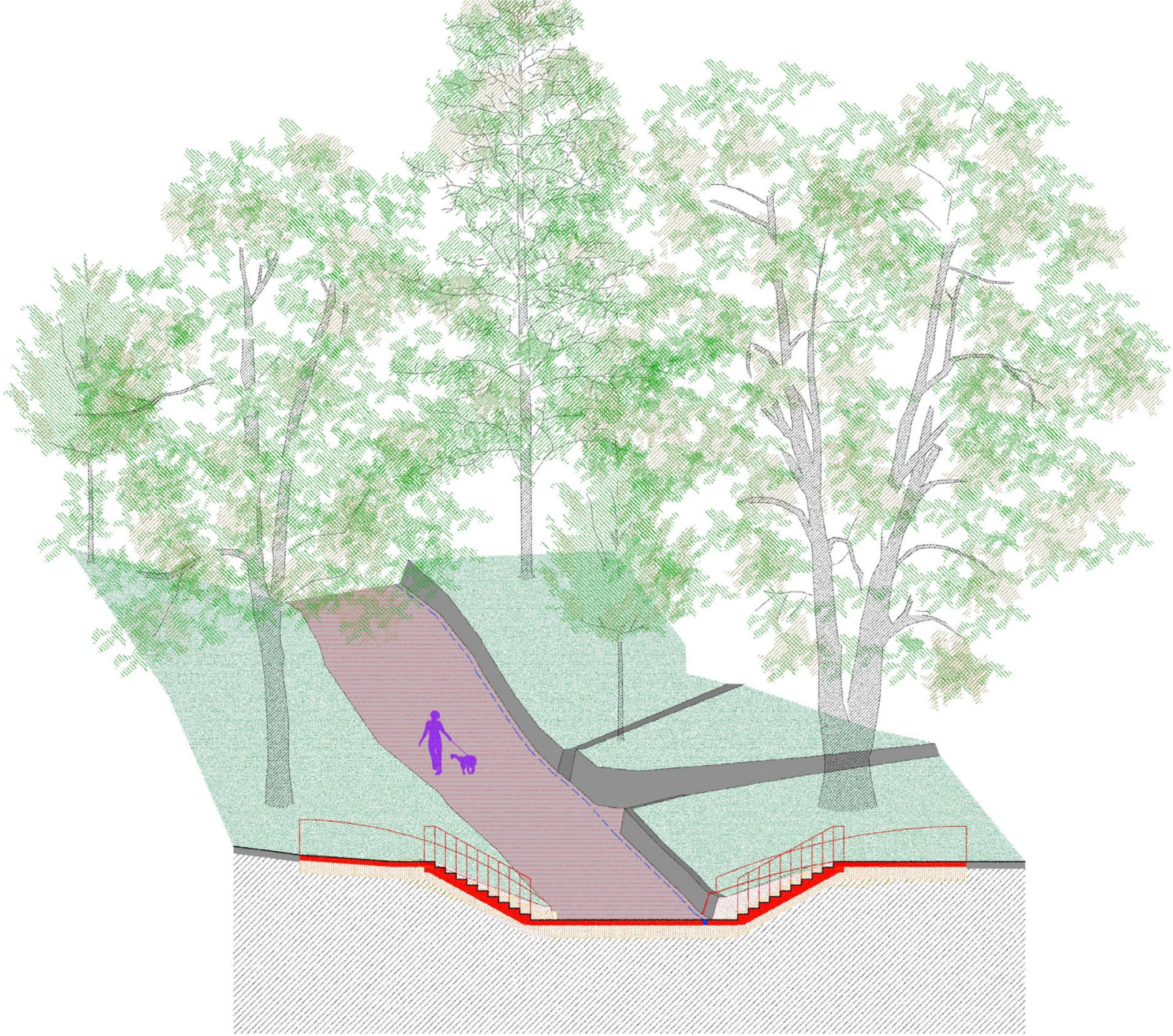

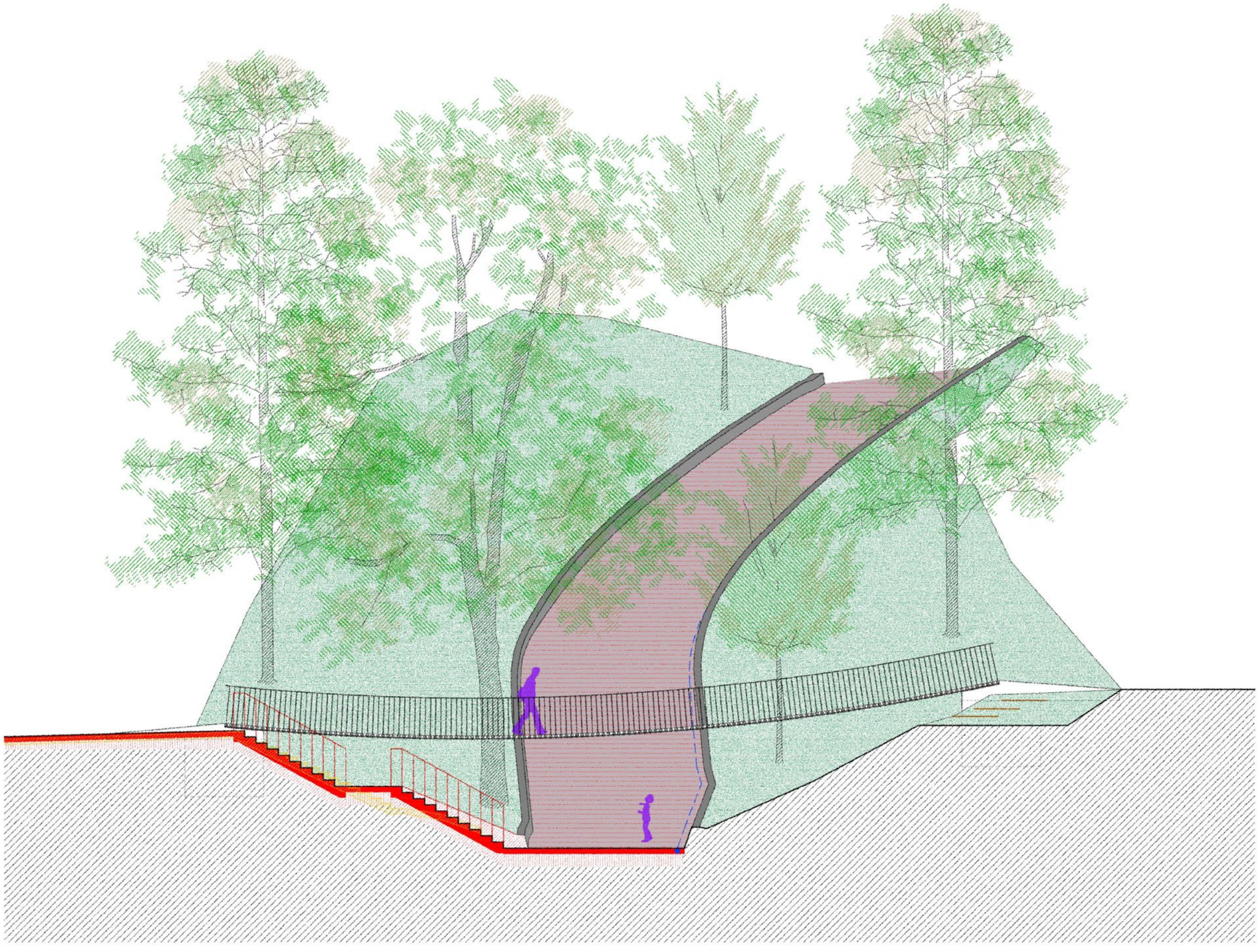

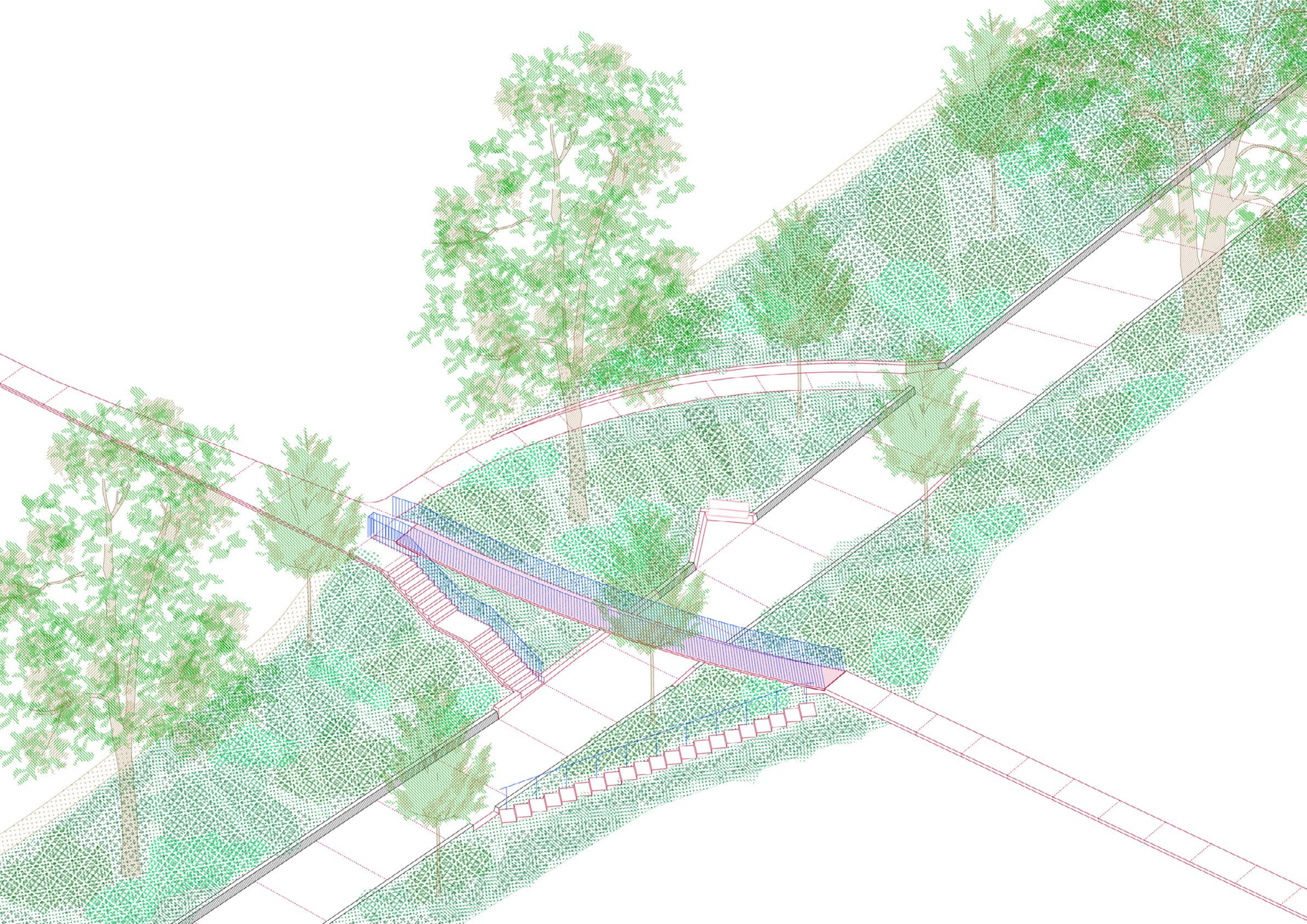

pohled alejí směrem k centru na nové přemostění

autoři

sustektecl.cz
amulet.team
socionaut.org
Ondřej Valigura a kolektiv